

FREDERICIA MUSICALTEATER PRÆSENTERER I SAMARBEJDE MED AHA CREATIONS

UNDERVISNINGSMATERIALE

WICKED

DEN VERDENSBERØMTE MUSICAL
I NY DANSK OPSÆTNING

MUSIK & SANGTEKSTER

**STEPHEN
SCHWARTZ**

MANUSKRIFT

**WINNIE
HOLZMAN**

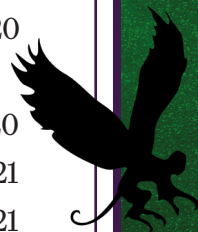
BASERET PÅ ROMANEN AF
GREGORY MAGUIRE

PRESENTED BY ARRANGEMENT WITH MUSIC THEATRE INTERNATIONAL

WICKED

INDHOLDSFORTEGNELSE

Introduktion.....	3
Om forestillingen.....	5
Holdet bag forestillingen.....	5
Karakterne.....	6
Adaption og inspiration / Om The Wizard of Oz.....	8
Tema: At være anderledes.....	11
<i>Dansk, drama, musik, samfundsfag</i>	
Opgave 1 - At være anderledes på godt og ondt.....	11
Opgave 2 - Det anderledes og poplære i WICKED.....	13
Ekstra opgave - Dramaøvelse.....	14
Tema: Heksesymbol.....	15
<i>Dansk, drama, musik, samfundsfag</i>	
Opgave 1 - Heksenes historie i Danmark.....	16
Opgave 2 - Hekse i fiktion.....	16
Opgave 3 - Elpheba og Glinda.....	17
Ekstra opgave - Brev fra en heks.....	17
Tema: The Wizard of Oz.....	18
<i>Engelsk</i>	
Assignment 1 - What is remediation.....	18
Assignment 2 - Influential films.....	19
Extra assignment - Create an influential storyline.....	19
Tema: Propaganda.....	20
<i>Dansk, samfundsfag</i>	
Opgave 1 - Hvad er propaganda.....	20
Opgave 2 - Propaganda i historiske og aktuelle begivenheder.....	21
Opgave 3 - Propaganda i WICKED.....	21
Ekstra opgave - Lav jeres egen propaganda.....	23

WICKED

Tema: At være Wicked.....24

Dansk, drama

Opgave 1 - Hvad er mest ondt?.....24

Opgave 2 - Hvor kommer ondskab fra25

Opgave 3 - Hvem er 'wicked' i WICKED26

Ekstra opgave - Dramaøvelse.....27

Litteraturliste

Bilag

WICKED

INTRODUKTION

Kære underviser

Dette er et undervisningsmateriale, der er tænkt som en hjælp og inspiration til at arbejde med musicalen Wicked.

Materialet er målrettet folkeskolens udskoling samt gymnasier og videregående uddannelser. Opgaverne kan uddybes, nuanceres og udvælges af dig som underviser, så de passer til netop dine elevers faglige niveau.

Materialet tilbyder baggrundsviden om Wicked og er ellers inddelt i temaer. Temaerne kan arbejdes med uafhængigt af hinanden og rækkefølge, så du kan udvælge de temaer og opgaver, der er relevante for din undervisning.

Opgaverne under de forskellige temaer varierer i form. Der er både arbejdsspørgsmål, oplæg til refleksioner og diskussioner samt skriveøvelser og kreative øvelser. Disse kan også udvælges og laves individuelt.

Materialet henvender sig primært til at arbejde i fagene dansk, engelsk, drama, historie, musik og samfundsfag. Opgaverne tilbyder blandt andet følgende læringspotentialer fra undervisningsvejledninger af Børne- og Undervisningsministeriet:

DANSK

- At forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.
- At deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer – især inden for emnerne krop og drama samt sprog og kultur.
- At analysere, fortolke og perspektivere fiktive tekster inden for teatermediet.

WICKED

ENGELSK

- At forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål.
- At agere selvstændigt i internationale kulturmøder på baggrund af forståelse af kulturelle og samfundsmæssige formål.
- Læse og forstå lange og komplekse tekster på engelsk i forskellige genrer og stillejer fra forskellige historiske perioder og engelsksprogede regioner.

DRAMA

- At skabe og forstå konkrete sceniske udtryk samt analysere egne og andres sceniske udtryk med centrale fagbegreber.

HISTORIE

- At forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid – især med fokus på historiske fortællinger og historisk bevidsthed.
- At reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende.

SAMFUNDSFAG

- At tage stilling til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger – især i forhold til kultur og social differentiering.
- At undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark og andre lande og diskutere løsninger herpå.

WICKED

OM FORESTILLINGEN

Hvad er WICKED?

Wicked er fortællingen om et usædvanligt venskab mellem to piger, der møder hinanden på hekseskolen i det magiske rige Oz: Elphaba, der er anderledes, født med grøn hud, og klassens populære og smukke pige Glinda. Efter et besøg hos den store troldmand i Oz, der langt fra går som forventet, bliver deres venskab sat på prøve, når pigernes syn på virkelighed, kærlighed og løgne bliver vendt op og ned i en verden, hvor langt fra alt er, som det ser ud...

Siden premieren på Broadway for 20 år siden har Wicked taget verden med storm. Musicalen spiller stadig på Broadway i New York og i Londons West End og har derudover været opført i over 100 byer med 60 millioner solgte billetter på verdensplan.

Holdet bag forestillingen

Cast

Glinda: Johanne Milland

Elphaba: Nanna Rossen

Elphaba, alternerende: Katrine Skovbo

Fiyero: Diluckshan Jeyaratnam

Madam Morrible: Cecilie Thiim

The Wizard: Anders Gjellerup Koch

Nessarose: Marie Louise Hansen

Creative team

Instruktør: Thomas Agerholm

Scenograf: Benjamin La Cour

Koreograf: Damian Czarnecki

Kostumer: Lotte Blichfeldt & Anna Juul Holm

Lyddesign: Tim Høyer

Co-lyddesign: Peter Løvenhardt

Kapelmester: Martin Konge

Oversættelse: Mads Æbeløe Nielsen

WICKED

Karakterne

E

Elphaba er en klog, stædig, empatisk og ung kvinde med en kæmpe retfærdigheds-sans. Og så er hun grøn. Hele hendes liv har hendes grønne hud medført, at hun er blevet behandlet anderledes, og hun får kun lov til at komme på universitetet for at tage sig af sin yngre søster Nessarose. Her udfolder Elphabas sande evner sig dog, og det viser sig, at hun er langt mere, end hun ser ud.

G

Galinda (senere Glinda) er en populær og ambitiøs kvinde, der kommer fra rige og gode kår. Hun hjælper altid gerne folk omkring sig, men mest når det også kan være til hendes fordel. Som Elphabas modvillige roomie er hun først meget utilfreds, men med tiden lærer hun at se andre sider af både sig selv og Elphaba.

N

Nessarose er Elphabas lillesøster og har hele sit liv siddet i kørestol. Hun vil egentlig bare gerne være normal og selvstændig, og hendes største ønske er at blive elsket for den, hun er. Det er dog svært for andre mennesker at se forbi hendes kørestol, og hendes ønske ender med at formørke hendes sind.

M

Madame Morrible er rektor for Shiz University, hvor en stor del af handlingen i første akt foregår. Hun er kontant, ambitiøs og får tingene gjort. Hun har desuden et specielt seminar om magi, som kun er for særlige elever, hvor Elphaba til alles overraskelse får en plads.

WICKED

W

The Wizard er overhovedet i Oz. Han bor i Emerald City, hvor Elphaba og Glinda får foretræde¹ for ham. Han er elsket af folket og elsker at gøre folket glade. Men ligesom med en del af de andre karakterer er The Wizard ikke helt, hvad han ser ud til at være.

F

Fiyero starter på Shiz University, efter han er blevet smidt ud af en masse andre skoler. Han er selvoptaget, overfladisk og på udkig efter sjov, og han får bragt fest og farver til skolen. Glinda får hurtigt øjnene op for Fiyero og ser sig selv i hans liv, men Fiyero er også fascineret af Elphaba.

D

Doctor Dillamond er den eneste dyre-underviser på Shiz University. Han er klog og brænder for at undervise, men han er også bekymret for de tendenser, han ser og mærker i Oz. Derfor er han passioneret for dyrenes rettigheder og har ikke tænkt sig at tie stille, selv når nogen prøver at få ham til det.

B

Boq er en munchkin, som er elev på Shiz University. Han er håbløst forelsket i Glinda, der dog ikke er interesseret. Som et forsøg på at vinde Glindas gunst inviterer han Nessarose med til bal, men det viser sig at være en bjørnetjeneste, han ikke skulle have gjort.

¹ Det at blive modtaget af en højtstående person eller instans til en samtale.

WICKED

Adaption og inspiration

Musicalen Wicked er baseret på en bog af samme navn. Bogen Wicked er dog selv baseret på bøgerne og filmen om The Wizard of Oz.

The Wizard of Oz (1900)

Tilbage i år 1900 skrev forfatteren L. Frank Baum bogen The Wonderful Wizard of Oz. I alt skrev han 14 bøger i serien, men det er den første bog, som er mest kendt, og som senere blev filmatiseret.

Den handler om pigen Dorothy, hvis hus bliver blæst væk af en cyklon, så hun og hendes hund Toto ender i det magiske rige Oz. I Oz lander huset på The Wicked Witch of the East og slår hende ihjel. Dorothy vil følge the yellow brick road til Emerald City, hvor hun skal finde The Wizard of Oz, som kan hjælpe hende hjem.

På sin vej møder hun en række karakterer. Blandt andet et fugleskræmsel, der leder efter en hjerne; en tin-mand der gerne vil have et hjerte; og en løve der gerne vil finde sit mod. Derfor rejser de videre sammen med hende.

På rejsen støder de på ingen mindre end The Wicked Witch of the West - hende som Wicked handler om. The Wicked Witch of the West prøver at slå Dorothy og hendes følge ihjel og kidnapper Dorothy, Toto og løven. Dorothy smider en spand vand i hovedet på hende, så hun smelter.

Dorothy og hendes følge kommer endelig frem til The Wizard of Oz, som viser sig at være en bedrager. I stedet får de hjælp af den gode Glinda til endelig at komme hjem til Kansas.

I 1939 bliver bogen lavet til en musicalfilm med blandt andre Judy Garland. Den blev meget populær og vandt blandt andet en Oscar for sangen "Somewhere Over the Rainbow".

WICKED

Wicked som bog (1995)

Forfatteren Gregory Maguire var fascineret af begrebet 'ondskab'. Han havde mange tanker om, hvorvidt ondskab kommer indefra, eller om begrebet i virkeligheden er noget, der bliver skabt udefra af andre.

"If everyone was always calling you a bad name, how much of that would you internalize? How much of that would you say, all right, go ahead, I'll be everything that you call me because I have no capacity to change your minds anyway so why bother. By whose standards should I live?" - Gregory Maguire

Maguire var desuden stor fan af hele Oz-universet. På denne baggrund besluttede han sig for at skrive historien om The Wicked Witch of the West, og denne gang skulle historien fortælles fra hendes synspunkt. I de originale bøger og i filmen har hun ikke et navn, men Maguire navngav hende Elphaba.

Bogen med den fulde titel Wicked: The Life and Times of the Wicked Witch of the West følger Elphaba fra hendes fødsel og til skolelivet, hvor hun møder Glinda. De to piger bliver på trods af alle odds venner, og på grund af politiske uroligheder i Oz opsøger de The Wizard. Her skilles deres veje, og man følger Elphabas eventyr i Oz med blandt andre Fiyero, Dorothy og Nessarose, indtil hun genforenes med Glinda mange år senere.

WICKED

Wicked som musical (2003)

Sangskriver Stephen Schwartz læste Gregory Maguires bog Wicked og blev opsat på at lave den til en musical. Han fik overtalt Maguire til at give ham rettighederne,² selvom han egentlig havde solgt dem til nogle andre, og fik samlet et stærkt produktionshold. Historien ændrede sig en smule, og der kom et meget stort fokus på Elphaba og Glindas venskab, selvom det overordnede tema om, hvad det egentlig vil sige at være ”wicked”, selvfølgelig blev bevaret.

Musicalen havde premiere i 2003 i San Francisco, hvorefter holdet brugte et par måneder på at omskrive og finpudse detaljer, før den senere i 2003 havde premiere på Broadway. Wicked tog derefter verden med storm. Den blev nomineret til 10 Tony Awards og er den forestilling, der i hele Broadways historie har spillet fjerdelængst tid. Den har desuden solgt over 60 millioner billetter på verdensplan og har spillet i adskillige lande.

² Ret eller tilladelse til (økonomisk) udnyttelse af noget, fx en resurse eller et kunstværk.

WICKED

TEMA: AT VÆRE ANDERLEDES

Dansk, drama, musik, samfundsfag

I Wicked er der flere personer, som på den ene eller anden måde skiller sig ud. Elphaba har et anderledes udseende, Nessarose har en anderledes krop, Doctor Dillamond er en anderledes race og så videre. I dette tema skal I arbejde med begrebet "at være anderledes" og bruge det til at analysere Wicked's personer, samtidig med at I skal reflektere over det anderledes i jeres eget liv og hverdag.

OPGAVE 1

◆ At være anderledes på godt og ondt ◆

A. Læs nedenstående tekst om normer.

“Norm er i sociologisk videnskab et begreb, der refererer til regler og/eller sociale værdier, som angiver den ønskelige eller forventede adfærd i en gruppe eller hele samfundet. Begrebet er i faglitteraturen oftest angivet i flertal, normer, fordi der er tale om et sæt af sammenhængende retningslinjer. Begreberne normal og normalitet er afledt af og delvist overlappende med begrebet norm.”

B. Kom med eksempler på normer, som I møder i jeres hverdag. Det handler ikke om, hvad der er godt eller dårligt, men hvad der er mest normalt. Er der fx normer omkring at være heteroseksuel eller homoseksuel? Er der normer om udseende? Er der normer omkring, hvor mange venner man skal have? Og så videre.

C. Lav nu den omvendte øvelse. Kom med eksempler på hvad der adskiller sig fra normerne - altså eksempler på ting der kan siges at være anderledes. Igen handler det ikke om, hvad der er godt eller dårligt, men blot om hvad der er anderledes.

WICKED

God anderledeshed:

Sociolog og pædagog Thomas Ziehe har i sit arbejde defineret begrebet “god anderledeshed”. God anderledeshed handler om at være anderledes på en måde, der hverken er for meget eller for lidt. Ziehe fremfører, at selvom det anderledes kan gøre os usikre, kan det også føre til noget godt. Man kan som person spejle sig i de ting hos andre, der er anderledes, hvilket kan gøre os trygge i også at ændre ting i vores egen identitet. For eksempel kan man blive inspireret til at gå i noget andet tøj, at være mere ligeglad med andre folks meninger eller springe ud som homoseksuel. På den måde kan det anderledes føre til noget godt hos os selv.

- D. Læs teksten om god anderledeshed. Skriv derefter et brev ud fra en af nedenstående præmisser:
- Et brev til en person, som du beundrer for at være god anderledes.
 - Et brev til dig selv, hvor du takker for de måder, du er god anderledes på.
 - Et brev til “samfundet” om de ting, du ville ønske ikke var anderledes, men som var normen.

WICKED

OPGAVE 2

◆ Det anderledes og populære i WICKED ◆

A. Lav en personkarakteristik af en af de 8 personer i Wicked, som er mest med. Hav fokus på de af deres egenskaber, som enten falder inden for normen, eller som er anderledes. Det kan både være udseende, ophav og personlighedstræk. Find eventuelt inspiration til en personkarakteristik på indidansk.dk

B. I denne opgave skal I analysere sangen "Popular". Hvis I ikke kan huske den fra forestillingen, kan I læse teksten i bilag 1.

- Start med at beskrive musikken. Hvilke instrumenter er der brugt?
Hvordan er stemningen i musikken?
- Kig herefter på tekst. Hvordan er sangen bygget op? Er der omkvæd og vers?
- Til sidst skal I snakke om normer, at være anderledes og at være populær.
Hvad kan I udlede ud fra teksten, at Galinda synes gør en person populær?
Hvad gør en person anderledes? Og er det også sådan i vores samfund, eller er der noget, som er forskelligt?

WICKED

EKSTRA OPGAVE - DRAMAØVELSE

I drama arbejder man meget med status. Når du skal spille en karakter, er det godt at overveje, om personen har høj eller lav status. Man kan spille høj status ved for eksempel at gå med rank ryg, at kommandere med andre eller at fylde meget. Man kan spille lav status ved for eksempel at gå foroverbøjet, at gøre som de andre eller ved at være meget stille og usynlig. Om en karakter har høj eller lav status kan også bunde i deres økonomi, erhverv, social omgangskreds mm.

Prøv to og to at improvisere og spille nogle af nedenstående scener. Tænk over, hvem der har høj status og lav status. I kan eventuelt prøve at udfordre jer selv ved, at status skal skifte i løbet af scenen.

En populær pige og en ikke-populær pige

- En populær dreng og en ikke-populær pige
- En populær pige og en populær dreng
- En heks og hendes abe
- En klog søster og en søster i kørestol
- En sød søster og en sur søster
- En troldmand og hans sekretær
- En troldmand/leder og en undersåt
- En underviser og en elev
- En dreng, som er forelsket i en pige, og en pige, som ikke er forelsket tilbage
- En pige, som er forelsket i en dreng, og en dreng, som ikke er forelsket tilbage

WICKED

TEMA: HEKSE I HISTORIE OG FIKTION

Dansk, drama, musik, samfundsfag

Hekse bliver fremstillet meget forskelligt igennem tiden, og der knytter sig alverdens forventninger og symboler til dem. I dette afsnit skal I arbejde med hekse i historie og fiktion og selvfølgelig i Wicked. Hvordan har heksenes vilkår historisk set været i Danmark? Hvordan er de blevet fremstillet i fiktionstekster? Og hvordan skiller Oz' to hekse Elphaba og Glinda sig ud fra alt dette?

Hvad er en heks?

Der hersker forskellige forestillinger om, hvad hekse er, og hvad de udretter. Denne tvetydighed afspejles i oprindelseshistorien for ordet heks:

- Hargadisse: Germansk betegnelse for kloge mænd og koner, der levede i pagt med naturen.
- Hægtesse: Oldengelsk ord, der stammer fra det tyske ord hag (at gærde) og det norske ord tysja (underjordisk væsen).
- Hag: Oldengelsk for en "hæslig gammel kælling".

Gennem tiderne er en heks blevet set som et menneske, der lever i pagt med naturen og dyrker dennes guder og gudinder. Hekse er derfor først og fremmest udøvere af en tradition for gamle medicinske principper, hvor mennesket ses som tæt knyttet til jordens cyklus. Senere blev hekse forfulgt af den kristne kirke, og ordet heks blev et skældsord for dem, som tilbad de gamle naturguder.

Hekseprøverne

Tåreprøven: Opfattelsen var, at hekse ikke var i stand til at græde. Hvis den anklagede derfor ikke fældede en eneste tåre under tortur, var vedkommende en heks.

Vandprøven: Den anklagede blev bundet og smidt i vandet. Flød man, var man skyldig. Sank man, var man uskyldig – men man druknede nok.

Stikprøven: Man antog, at det sted på kroppen, hvor djævelen havde sat sit mærke, var følelsesløst. Torturen gik derfor ud på at finde en sådan plet.

Vægtprøven: Her blev kvinden vejjet, og vejede hun mindre end gennemsnittet, antog man, at hun var en heks. Man mente, at hekse måtte være lette for at kunne flyve.

WICKED

OPGAVE 1

◆ Heksenes historie i Danmark ◆

- A. Læs ovenstående baggrundsviden om hekse. I grupper på 3-4 personer skal I nu lave en tidslinje over udviklingen af heksenes historie i Danmark – brug internettet og bøger til at finde viden.
- B. Fremlæg tidslinjen for hinanden på klassen med begrundelser for, hvorfor I har valgt at fremhæve de begivenheder, I har valgt.
- C. Når alle har fremlagt, kan I diskutere, hvorfor/hvorfor ikke I har valgt at medtage de samme begivenheder.

OPGAVE 2

◆ Hekse i fiktionstekster ◆

- A. Igennem årene er hekse i fiktionstekster blevet fremstillet meget forskelligt. Find 2-3 forskellige eksempler på hekse i fiktionstekster og beskriv, hvad der kendetegner dem som hekse.
- B. Sammenlign jeres eksempler på klassen. Er der nogle karakterer, der går igen? Tegner der sig et overordnet billede af hekse i fiktionstekster? Kan man sige noget generelt om køn, udseende, evner og så videre?

WICKED

OPGAVE 3

◆ Elphaba og Glinda ◆

A. Elphaba og Glinda er begge hekse i Oz' univers, men alligevel meget forskellige. Lav en komparativ³ analyse af de to, ud fra reklamevideoen, ved at liste personlighedstræk ved dem begge to over for hinanden. Kom ind på:

- Personlighed
- Udseende
- Evner
- Ideologier⁴
- Familie
- Skæbner

B. Hvem synes I minder mest om en klassisk heks? Hvorfor?

C. Tror I, at Elphaba og Glinda ville blive dømt som hekse i Danmark i gamle dage? Hvorfor/hvorfor Ikke?
Brug jeres viden fra opgave 1.

Se reklamevideo her

EKSTRA OPGAVE - BREV FRA EN HEKS

De hekseanklagede var hovedsaglig midaldrende eller ældre kvinder. De blev anklaget for alt fra sygdom til dårlig høst, og sommetider udsat for de grusomme hekseprøver, inden de blev anklaget og brændt. Skriv et fiktivt brev eller et dagbogsnotat fra en kvinde dømt som heks på morgenen før, hun skal henrettes. Kom ind på de begivenheder, der har ledt op til henrettelsen, og hvorfor og hvordan hun blev dømt som heks.

- Hvis I har brug for inspiration, så læs på nettet om Anne Palles eller Maren Splids, to danske hekse

³ Som foretager eller benytter sig af sammenligning.

⁴ Helhed af idéer, begreber og synspunkter der afspejler en bestemt (politisk eller social) holdning.

WICKED

TEMA: THE WIZARD OF OZ

Engelsk

Wicked is based on the original book by Gregory Maguire, which in turn is based on the original movie and books by L. Frank Baum. When a story changes medium like this – from book to movie to book to musical – it is called remediation. In this chapter you will learn about The Wizard of Oz that is a well-known story in a lot of English-speaking countries, and you will work with remediation and how to do it. To get the maximum knowledge about The Wizard of Oz, read Appendix 2 in the back of the educational material, before starting the assignments.

ASSIGNMENT 1

◆ What is remediation? ◆

- A. Go in groups and discuss what remediation is. You can research the concept online.
- B. Provide examples of successful remediations that you can think of.
- C. Provide examples of 'poor' remediations that you can think of.
- D. What characterizes successful and less successful remediations?
Discuss collectively in class what is important when creating a remediation and what can go wrong.

WICKED

ASSIGNMENT 2

◆ Influential films ◆

Select a film or series that you believe has had a significant impact on a specific time in our society. It could be a recent film like Barbie, challenging the debate on patriarchy and gender roles, or an older film like A Space Odyssey challenging our thoughts about our way of living in the future.

A. Justify why the film/series challenges society by analyzing the following factors:

- Genre
- Storyline
- Premise and message
- Characters
- Dialogue and monologue
- Visual elements such as colors, costumes, environment, etc.
- Topics/conflicts
- Contextualization

Create a presentation based on your findings and present it to the class.

B. Describe the influence that the movie and the story of The Wizard of Oz has had on American culture. You can use the Internet to find information. Can it be compared to something in Denmark? Do we have a story or more stories that have influenced us and that everybody knows in the same way as The Wizard of Oz has in the USA?

EXTRA ASSIGNMENT - CREATE AN INFLUENTIAL STORYLINE

Form groups of 3-4 and come up with a plot for a film or series that you believe would challenge or address current issues in our society. Present it to the class using a storyboard and elaborate on why you chose that particular topic. It could for example be about gender roles, global warming or social media.

WICKED

TEMA: PROPAGANDA

Dansk, samfundsfag

Wicked har mange temaer, og et af dem handler om propaganda og politisk aktivisme. I Oz er det The Wizard, som har magten, og han bruger propaganda til at styre sine borgere og sprede løgne om blandt andre Elphaba, da hun protesterer imod behandlingen af dyr. I dette tema skal I undersøge, hvad propaganda er, og hvordan man kan bruge det i virkeligheden og i Wicked universet.

OPGAVE 1

◆ Hvad er propaganda? ◆

- A. Alene eller i grupper skal I undersøge og beskrive begrebet "propaganda".
Hvad kendetegner propaganda? Hvad bruges det til?
- B. I skal herefter finde 2 eksempler på propaganda. Prøv at finde 2 meget forskellige eksempler.
- C. Sammenlign jeres eksempler på klassen og diskuter, hvorfor det er propaganda.
Hvad vil det gerne opnå? Hvordan bidrager mediet (hvis det er formidlet gennem et medie) - er det en plakat, et Instagram-opslag, en bog eller lignende, og hvad gør det for troværdigheden? Kunne det have opnået noget andet hvis det var brugt et andet sted?
- D. Diskutér, om propaganda altid er negativt, eller om der også findes positiv propaganda. Diskutér også ud fra jeres eksempler, om propaganda altid benytter sig af usandheder, eller om der også findes propaganda, som er sand og positiv.

WICKED

OPGAVE 2

◆ Propaganda i historiske og aktuelle begivenheder ◆

A. I grupper skal I vælge et af nedenstående eksempler (eller eventuelt finde jeres egne). I skal lave en præsentation med eksempler på, hvordan der er brugt propaganda, og hvad den går ud på.

- Nazibevægelsen i 1930'erne og 1940'erne
- Segregationen i USA's sydstater i 1900-tallet
- OOA's protester mod atomkraft i 1970'erne-2000
- MeToo-bevægelsen i Danmark
- Donald Trump og hans indsættelse og præsidentperiode
- Klimabevægelsen i nyere tid
- Krigen mellem Rusland og Ukraine
- Influencere - fx Fie Laursen

B. Præsenter for hinanden og sammenlign de forskellige måder, propaganda bliver brugt på. Er der noget, der virker bedre end andet?

OPGAVE 3

◆ Propaganda i Wicked ◆

A. I Wicked er det især The Wizard, der benytter sig af propaganda. Snak fælles på klassen om, hvad han prøver at overbevise Oz' borgere om, og hvilke virkemidler han benytter sig af.

B. Læs eller spil scenen på næste side i grupper.

WICKED

0,5 NORMALSIDER

Official

More and more everyday, with each tick of the Time Dragon Clock, in every corner of Our Great Oz, one hears the Silence of Progress. For example: This is called a "cage". You'll be seeing more and more of them in the future. This remarkable innovation is actually for the Animals' own good, and—

Elphaba

If it's so good for him, why is he trembling?

Official

He's excited to be here, that's all. As I was saying – one of the benefits of caging a lion cub this young is that he will never, in fact, learn how to speak!

Elphaba

Oh no!

Official

That's right, gather 'round...

Elphaba

Can you imagine a world where animals are kept in cages? And they never speak?

Official

He does seem a bit agitated. But that's easily remedied...
(he takes out a syringe)

Elphaba

What are we going to do?!

Fiyero

We?!

Elphaba

Well, somebody has to do something!

WICKED

C. Vælg en af nedenstående opgaver i grupperne:

- Find på en slutning til scenen, hvor Elphaba bliver overbevist om, at det er rigtigt, at dyrene er gladere i bure, og spil dette.
- Find på en slutning til scenen, hvor Elphaba får Fiyero og de andre med på at befri løven, og spil dette.
- Lav en kampagne til Oz – det kan for eksempel være en sang eller en plakat – om, hvorfor det er godt for dyrene ikke at tale og være indespærret i bure.

EKSTRA OPGAVE - LAV JERES EGEN PROPAGANDA

Lav jeres egen fiktive propaganda! I bestemmer selv, hvad jeres propaganda skal gå ud på, og hvordan I vil formidle det. Brug de metoder, I har lært og set eksempler på.

Det kan for eksempel være en sang om, hvorfor vi alle skal være veganere – eller en video om hvorfor man bør undervise i Harry Potter i folkeskolen – eller en Instagram-profil der hylder folk med rødt hår.

WICKED

TEMA: AT VÆRE WICKED

Dansk, drama

Et af de største temaer i Wicked handler om, hvad det vil sige at være “wicked”. Altså, hvad vil det sige at være ond? Som både forestillingen og virkeligheden ofte viser, er det meget komplekst, hvad det vil sige at være ond og god. I nogle situationer er det så komplekst, at det kan være svært at finde ud af, hvad der er mest ondt. I dette tema skal I reflektere over denne kompleksitet gennem forskellige refleksive og kreative øvelser.

OPGAVE 1

◆ Hvad er mest ondt? ◆

- A. I grupper skal I læse og diskutere de moralske dilemmaer i bilag 3. Hvad er den mest gode eller den mest onde handling, man kan foretage sig i situationerne? Diskutér de forskellige muligheder, og hvad der er godt eller ondt ved dem.
- B. Efter at I har gennemgået dilemmaerne, kan I prøve at udlede nogle generelle “regler” for, hvordan man træffer gode og dårlige beslutninger. Handler det om at være 100 % uselvisk? Handler det kun om, hvad der skader flest mennesker? Handler det om altid at følge loven og reglerne?

WICKED

OPGAVE 2

◆ Hvor kommer ondskab fra? ◆

- A. Læs nedenstående citat af forfatteren Gregory Maguire, der er manden bag bogen *Wicked: The Life and Times of the Wicked Witch of the West*, som musicalen *Wicked* er baseret på.

"If everyone was always calling you a bad name, how much of that would you internalize? How much of that would you say, all right, go ahead, I'll be everything that you call me because I have no capacity to change your minds anyway so why bother. By whose standards should I live?" – Gregory Maguire

- B. Gregory Maguire var optaget af spørgsmålet om, hvor ondskab kommer fra, som det også kommer til udtryk i citatet. Han var blandt andet optaget af en sag, hvor et grusomt mord blev begået af to 10-årige drenge. Er folk født onde, eller er det noget, man bliver på grund af indflydelse fra andre?

Diskutér to og to, hvor den ene af jer argumenterer for, at folk er født onde, og den anden argumenterer for, at det er noget, man bliver.

- C. Skriv en kort tekst i dagbog-format, hvor I fortæller om en "ond" handling, I har begået, og hvorfor I valgte at gøre det.

Eksempel:

"Kære dagbog

I de mindre klasser sladrede jeg om, at Nicolaj og Amalie var kærestere, selvom jeg havde lovet ikke at sige det til nogen. Jeg fortalte det kun til en enkelt ven, men de fortalte det videre til en masse andre, så det blev opdaget. Jeg ved godt, at jeg ikke skulle have sagt noget, men jeg gjorde det, fordi ..."

WICKED

OPGAVE 3

◆ Hvem er wicked i Wicked? ◆

- A. Her er de 8 vigtigste personer i Wicked. I grupper skal I prøve at rangere dem alt efter, hvem I synes er mest gode. Start med den mest gode og afslut med den mest onde.

- B. Sammenlign jeres lister og argumenter for, hvorfor I har valgt at rangere dem, som I har.
- C. Ligesom i opgave 1 skal I nu i grupper læse og diskutere dilemmaer, situationer og udsagn i bilag 4.
- D. Efter at have diskuteret dilemmaerne kan I kigge på jeres rangerede liste fra opgave A. Er der noget, I har lyst til at ændre nu, eller er jeres opfattelse af de gode og onde karakterer den samme?

WICKED

EKSTRA OPGAVER - DRAMAØVELSER

- A. Alle sidder i en rundkreds. Der er 1 person i midten. Personen i midten siger et udsagn om noget, som de synes er godt eller ondt, for eksempel "Folk, der lyver om deres højde på dating-apps, er onde" eller "Det er godt, når nogen vælger ikke at få børn for klimaet". Alle, som er enige med personen i midten, skal rejse sig og bytte plads. Personen i midten skal erobre en stol, så der nu er en anden person i midten. Hvis ingen er enige med personen i midten, skal alle rejse sig og bytte plads.
- B. Spil denne nultekst⁵ to og to. Først skal I spille den neutral. Så skal I spille den, hvor A er god, og B er ond. Dernæst skal I spille den, hvor A er ond, og B er god.

To mennesker, A og B, kigger i samme retning.

A: Kan du se den?

B: Ja, selvfølgelig kan jeg se den.

A: Synes du, den er flot?

B: Det ved jeg ikke ...

A: Jeg har en mindre en her, hvis du vil se den tæt på

B: Wow, det må jeg nok sige ...

A: Hvorfor siger du det sådan?

B: Ej, lad nu være med at begynde på det der.

A: Det er da bare en speciel måde at reagere på.

B: Du er altid sådan der ...

A: Nu går jeg altså.

B: Hvornår ser jeg dig igen?

A: Det ved jeg ikke ...

B: Så farvel.

⁵ Nul-tekster er små replikker uden egentlig indhold, der bruges til at arbejde med status, gestik og betoning.

WICKED

C. Del klassen op i grupper på 4 - 5 personer og giv dem 20 minutter til at lave en scene hver. I scenen skal følgende elementer indgå:

- En person som gør noget ondt
- En person som gør noget godt
- En person som bliver tilgivet
- Noget blåt
- Noget tøj
- Noget hårdt
- Noget højt
- Replikken "Det var da på tide!"

Elementerne er til fortolkning. Det vil sige, at "noget højt" både kan være en høj person, en høj lyd eller nogen med en høj status. Vis scenerne for hinanden.

WICKED

LITTERATURLISTE

<https://fredericiamusicalteater.dk/musical/wicked/>

<https://wickedthemusical.com/>

[https://en.wikipedia.org/wiki/The_Wizard_of_Oz_\(1939_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Wizard_of_Oz_(1939_film))

[https://en.wikipedia.org/wiki/Wicked_\(Maguire_novel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Wicked_(Maguire_novel))

[https://da.wikipedia.org/wiki/Norm_\(sociologi\)](https://da.wikipedia.org/wiki/Norm_(sociologi))

Ziehe, Thomas: God anderledeshed. Kilde: Ungdomsliv og læreprocesser, Billesø og Baltzer, 2000.

<https://indidansk.dk/personkarakteristik/>

<https://faktalink.dk/titelliste/heks/heksbety>

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/trolldom-i-danmark-i-1500-1600-tallet>

<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/sankt-hans-27-27-27/danmarks-sidste-heks>

<https://www.smithsonianmag.com/history/a-brief-history-of-the-salem-witch-trials-175162489/>

<https://faktalink.dk/titelliste/heks>

<https://www.religion.dk/viden/hvad-er-wicca>

<https://www.museerne.dk/undervisning/gratis-undervisningsmateriale/spot-en-heks/heks-seproverne/>

<https://cine-vue.com/2022/11/the-enduring-legacy-of-the-wizard-of-oz.html>

<https://www.thefilmmagazine.com/the-wizard-of-oz-80-years-of-social-relevance/>

<https://www.thefilmmagazine.com/the-wizard-of-oz-80-years-of-social-relevance/>

<https://www.britannica.com/biography/Judy-Garland>

<https://www.warnerbros.com/movies/wizard-oz>

WICKED

BILAG 1 - POPULAR

1,3 NORMALSIDER

[GALINDA & ELPHABA, spoken]

Elphie, now that we're friends
I've decided to make you my new project
You really don't have to do that
I know. That's what makes me so nice!

[GALINDA]

Whenever I see someone less fortunate than I
And let's face it, who isn't less fortunate than I?
My tender heart tends to start to bleed
And when someone needs a makeover I simply have to take over
I know, I know exactly what they need
And even in your case
Though it's the toughest case I've yet to face
Don't worry, I'm determined to succeed, follow my lead
And yes, indeed, you will be

Popular, you're gonna be popular
I'll teach you the proper poise when you talk to boys
Little ways to flirt and flounce, ooh!
I'll show you what shoes to wear, how to fix your hair
Everything that really counts to be

Popular, I'll help you be popular
You'll hang with the right cohorts, you'll be good at sports
Know the slang you've got to know
So let's start cause you've got an awfully long way to go
Don't be offended by my frank analysis
Think of it as personality dialysis
Now that I've chosen to become a pal
A sister and adviser, there's nobody wiser
Not when it comes to

WICKED

Popular, I know about popular
And with an assist from me to be who you'll be
Instead of dreary who-you-were, well, are
There's nothing that can stop you from becoming popu-ler... lar

La la, la la
We're gonna make you popular

When I see depressing creatures
With unprepossessing features
I remind them on their own behalf to think of
Celebrated heads of state or

Especially great communicators
Did they have brains or knowledge?
Don't make me laugh!

They were popular! Please, it's all about popular
It's not about aptitude, it's the way you're viewed
So it's very shrewd to be
Very, very popular like me

[GLINDA & ELPHABA, spoken]
Why, Miss Elphaba, look at you. You're beautiful!
I... I have to go
You're welcome...

[Outro: GLINDA]
And though you protest your disinterest
I know clandestinely
You're gonna grin and bear it: your newfound popularity
La la, la la
You'll be popular
Just not quite as popular as me!

WICKED

BILAG 2

The Wizard of Oz

In the year 1900 author L. Frank Baum wrote the book "The Wonderful Wizard of Oz." In total, he authored 14 books in the series, but it is the first book that is the most famous and which was later adapted into a film.

In August 1939, the Metro-Goldwyn-Mayer studio released the well-known musical film "The Wizard of Oz" featuring Judy Garland in the lead role of Dorothy Gale, a farm girl from Kansas. Garland, an American singer and actress, became an iconic figure in Hollywood in the 1920's due to her exceptional talents, grace and innocence.

In September 1935, Judy Garland signed a contract with Metro-Goldwyn-Mayer who later produced "The Wizard of Oz" without the need for a screen test. MGM was one of the world's largest film studios. Judy Garland starred in "The Wizard of Oz" alongside Ray Bolger (Scarecrow), Jack Haley (Tin Man), and Bert Lahr (Lion).

WICKED

The success of the film

Despite the film's popularity, it took over a year for MGM to turn a profit on it. Over time "The Wizard of Oz" achieved great success, winning two Oscars for Best Original Song and Best Original Score. Additionally, the family classic received an Oscar nomination for Best Picture. Garland was also awarded an Oscar for Best Juvenile Performer.

"The Wizard of Oz" was also praised for its use of color. At the beginning of World War II, it was one of the first Hollywood films shot in technicolor; a complex, expensive and time-consuming process. The film initiated a trend at MGM Studio and throughout the film industry, enabling movies to have both sound and color.

This was significant as colors could now be used as a tool to intensify a message. "The Wizard of Oz" used this technique to create a clear distinction between Kansas and Oz. When in Kansas, the film was in black and white, symbolizing the dull world Dorothy wanted to escape. When she first opens the door to Oz, we are introduced to a world of vibrant colors.

World War II began in September 1939, just a week after the release of "The Wizard of Oz." In a time when all hope seemed lost, this magical story planted seeds of courage, logic, love and hope. Additionally, Dorothy became a symbol of America and American patriotism.

Remediation

A 1956 CBS broadcast of the film gave it new life, reminding people of its magic. The film continued to be popular and is often ranked as one of the greatest of all time. Over the years, several films and series inspired by or based on "The Wizard of Oz" have been produced.

In 1972, an animated film titled "Journey Back to Oz" attempted to capture the same atmosphere. Originally, Garland was intended to reprise her role as Dorothy, but her death in 1969 led to her daughter, Liza Minnelli, taking on the role. The film failed in theaters but found success on TV.

WICKED

In 1985, Disney released an unofficial version of the film called "Return to Oz." The film did not perform as well in theaters as Disney had hoped, but it gained popularity due to its darker tones aligning more with the original book's theme.

Disney took another chance in 2013 with "Oz the Great and Powerful," following The Wizard in his younger years and how he came to the magical world of Oz. Although a sequel was planned, it has not yet materialized.

One of the most successful successors to the film is the musical Wicked. In 1995, Gregory Maguire wrote the book "Wicked: The Life and Times of the Wicked Witch of the West," based on the original 1939 film. In 2003, it was adapted into a musical starring Idina Menzel and Kristin Chenoweth. The musical continues to play on Broadway in New York and in London's West End, having been performed in over 100 cities with 60 million tickets sold worldwide.

In 2024, a two-part film adaptation of the musical is set to be released starring Cynthia Erivo and Ariana Grande.

WICKED

BILAG 3

Dilemmaer

1. Lægens dilemma

Du er læge og står over for at skulle redde fem døende patienter, som hver mangler et forskelligt organ for at kunne overleve. Desværre er der ingen organer til rådighed på hospitalet. Samtidig har du en sjette patient, der lider af en livsfarlig sygdom, som betyder, at patienten vil dø tidligere end de fem andre patienter, men du er i besiddelse af medicin, der vil kunne holde patienten med den livstruende sygdom i live i nogle få år. Hvis den sjette patient ikke får medicinen, vil han dø, men så vil du kunne bruge patientens organer til at redde de fem andre patienter.

Giver du den sjette patient livsforlængende medicin og risikerer de fem andre patienters død? Eller lader du ham dø og redder de fem andre patienter?

2. Matematikprøven

Der er snart afsluttende eksamener i gymnasiet, og du skal op i matematik. En ven fra en anden skole fik samme matematikprøve, som du skal op i, en dag tidligere end dig og siger, at du kan se på den. Du kæmper med matematik, og du ved, at det ville hjælpe din karakter, hvis du kendte spørgsmålene i forvejen. Du regner ikke med nogensinde at skulle bruge matematik til noget i dit fremtidige arbejdsliv.

Siger du ja tak, da det jo ikke vil skade nogen, selvom du ved, at det er snyd?

3. Robin Hood

Du er vidne til et bankrøveri, hvor der er blevet stjålet flere hundredetusinde kroner. Du er lige ved at melde det til politiet, da du finder ud af noget højst usædvanligt: røveren har doneret alle pengene til et meget lavt bemidlet børnehjem, og pengene hæver deres levestandard betydeligt. Børnene kan nu få oplevelser, de aldrig ville have mulighed for ellers, god mad og nyt tøj.

Siger du ja tak, da det jo ikke vil skade nogen, selvom du ved, at det er snyd?

WICKED

3. Robin Hood

Du er vidne til et bankrøveri, hvor der er blevet stjålet flere hundredetusinde kroner. Du er lige ved at melde det til politiet, da du finder ud af noget højt usædvanligt: røveren har doneret alle pengene til et meget lavt bemidlet børnehjem, og pengene hæver deres levestandard betydeligt. Børnene kan nu få oplevelser, de aldrig ville have mulighed for ellers, god mad og nyt tøj.

Melder du røveriet, selvom politiet højest sandsynligt ville tage alle pengene fra børnehjemmet?

4. Halv pris eller ej

Du skal i biografen med dine venner, og billetter er halv pris for børn under 12 år. Du er 13 år, men kunne sagtens gå for at være yngre. Du har egentlig lige præcis penge nok til en billet til fuld pris, men hvis du lyver, vil du have penge nok til at gå i biografen to gange eller til at gå i biografen og købe popcorn og sodavand.

Lyver du, selvom det er imod reglerne?

5. Aktiv dødshjælp

Din ægtefælle lider af en uhelbredelig sygdom, som gør, at han har konstante smerter. En dag beslutter han sig for, at han meget gerne vil dø. Han beder dig om at hjælpe ham med at begå selvmord. Det ville selvfølgelig være ulovligt, men at se din ægtefælle lide er ubærligt.

Skal du følge loven eller hjælpe din ægtefælle med hans dødsønske?

6. Popularitet

Du er på vej hen for at hænge ud med en god ven, der ikke er særlig populær i skolen. I bussen på vejen derhen støder du på nogle af dine andre venner, som inviterer dig til at hænge ud sammen med dem. De skal til en fest, som du også rigtig gerne vil med til. De vil dog ikke have at din ikke-populære ven kommer med.

Hvad gør du?

7. Overfyldt redningsbåd

Du er strandet med 15 mennesker i en redningsbåd, som er skabt til kun at rumme 7.

WICKED

Båden er for tung at padle og vil med sikkerhed synke. Dermed vil alle drukne. Du kan redde nogle af menneskerne i redningsbåden ved at smide dem over bord, der er svagest til at ro.

Vil du ofre de svageste og sikre, at nogle andre dermed overlever? Hvordan beslutter du, hvem der skal ofres?

WICKED

BILAG 4

Dilemmaer

1. Madame Morribles magi-seminar

Madame Morrible vælger kun at inkludere Elphaba i sit magi-seminar, fordi hun har mest talent. Hun udelukker dermed alle andre inklusive Glinda og får folk til at blive jaloux på Elphaba.

Er det godt eller synd for Elphaba? Og er det fair, eller skulle Madame Morrible have gjort noget andet?

2. The Wizard og de talende dyr

The Wizard er leder af Oz og for at skabe noget sammenhold i landet opfinder han en fælles fjende: de talende dyr. Han påstår, at han gør det for landets bedste, og at det er den eneste måde.

Er det i orden at ofre én gruppes velbefindende for, at alle andre får det bedre? Hvorfor/hvorfor ikke?

3. Glinda, Boq og Nessarose

Boq er forelsket i Glinda. Glinda er ikke forelsket i Boq, men for ikke at såre ham vælger hun ikke at sige det direkte til ham. I stedet får hun ham som en god gerning til at invitere Nessarose til fest, hvilket gør, at Nessarose bliver forelsket i Boq.

Var det det rigtige at gøre? Var der en løsning, hvor ingen blev sårede, og hvis ikke, hvem var det så mest i orden at såre?

4. Løven i buret

Da der er en stakkels løve i et bur, vælger Elphaba at bruge sin magi og befri den. Dette er dog imod loven, og kun Fiyero vælger at hjælpe hende.

Hvad kunne hun have gjort i stedet for? Og hvad er den mest "gode" løsning?

WICKED

5. Glindas moralske kvaler

Glinda vælger ikke at stikke af sammen med Elphaba. I stedet vælger hun at være på The Wizards side og hjælpe ham med at undertrykke dyrene og forfølge Elphaba. Til sidst advarer hun dog Elphaba.

Hvorfor vælger Glinda at blive hos The Wizard? Tror hun oprigtigt på ham, eller er der andre grunde? Hvorfor støtter hun aldrig Elphaba offentligt, heller ikke efter hendes "død"?

6. Nessarose og Elphaba

I anden akt er Nessarose meget bitter over, at Elphaba ikke har opsøgt hende noget tidligere. Elphaba kunne nemlig have hjulpet hende med at komme til at gå igen, så hun ikke skulle være i sin kørestol mere.

Var det ondt af Elphaba ikke at hjælpe Nessarose med det samme? Har det en betydning, at Nessarose indirekte er i kørestol på grund af Elphaba?

7. Elphabas utilsigtede magi

Flere gange i Wicked prøver Elphaba at hjælpe med sin magi, men det går galt. For at redde Boq fordømmer hun ham til leve som en tinmand uden hjerte, og for at redde Fiyero forvandler hun ham til et fugleskræmsel.

Havde det været bedre, hvis Elphaba havde ladet Boq og Fiyero dø?

8. Finalen

Til sidst i Wicked tilgiver Elphaba og Glinda hinanden for alting. Alligevel vælger Elphaba at fæske sin egen død og aldrig fortælle Glinda, at hun er i live.

Hvorfor tror I, at Elphaba vælger at gøre dette, og er det en god eller ond handling?

WICKED

6. Nessarose og Elphaba

I anden akt er Nessarose meget bitter over, at Elphaba ikke har opsøgt hende noget tidligere. Elphaba kunne nemlig have hjulpet hende med at komme til at gå igen, så hun ikke skulle være i sin kørestol mere.

Var det ondt af Elphaba ikke at hjælpe Nessarose med det samme? Har det en betydning, at Nessarose indirekte er i kørestol på grund af Elphaba?

7. Elphabas utilsigtede magi

Flere gange i Wicked prøver Elphaba at hjælpe med sin magi, men det går galt. For at redde Boq fordømmer hun ham til leve som en tinmand uden hjerte, og for at redde Fiyero forvandler hun ham til et fugleskræmsel.

Havde det været bedre, hvis Elphaba havde ladet Boq og Fiyero dø?

8. Finalen

Til sidst i Wicked tilgiver Elphaba og Glinda hinanden for alting. Alligevel vælger Elphaba at fæske sin egen død og aldrig fortælle Glinda, at hun er i live.

Hvorfor tror I, at Elphaba vælger at gøre dette, og er det en god eller ond handling?

D. Efter at have diskuteret dilemmaerne kan I kigge på jeres rangerede liste fra opgave A. Er der noget, I har lyst til at ændre nu, eller er jeres opfattelse af de gode og onde karakterer den samme?

